

Végelnek ebben a fennmaradásunk mércéit kutató kalandjában Újvidék nem díszletként vagy színpadként szolgál regényírói és értelmiségi megpróbáltatásaihoz, hanem szerves, belső képe Végel alapvető világának; olyan város, amelyet az író nem a kulturális és érzéki felépítménynek, a megnyilvánuló közönynek vagy a rituális és jelképes pacifikációnak alárendelt helyszínként értelmez, hanem olyan helyként, amelynek a labirintusaiban kutat és alkot a sokrétű nyugtalanság és szenvedély, követelmény és vágyódás közepe, amelyekből felszabadul a demokrácia ethosza és a létezés nyílt értelme, a valóság és az illúzió ellentétes jeleneteivel szembesítve bennünket.

Újvidék olyan lényeges kulturális és társadalmi helyszín, amelyből Végel egy társadalmi, kulturális és politikai valóság keretében felépítette saját percepcióját, azt vallva, hogy az adott helyen való tartózkodás, a részvétel függ az egyén szellemétől, szenvedélyeitől és törekvéseitől, aki nem nyugszik bele az önelégültség és az értelmiségi konformizmus autista illúzióiba, hanem szembesül a tagadás és a kritikus elkötelezettségmélységeivel, s a fennmaradást azzal az egyfajta egyéni bátorságot elfogadó etikával arányosan alapozza meg, amely az értelmiségi értékes szerepét a mostani ellentmondásos időkben is értelmessé és lényegessé teszi, ilyennek őrzi meg kultúránk és korunk számára.

Mindezt, tisztelt hölgyeim és uraim, e rövid méltatás után örömmel adom át Újvidék város e nagy elismerését annak az alkotónak és értelmiséginek, akinek a nyílt szelleme és intellektuális felelősségérzete méltán váltja ki mély és nemes figyelmünket.

KARTAG Nándor fordítása

VÉGEL LÁSZLÓ KÖSZÖNŐBESZÉDE

Tisztelt Polgármester Úr!
Hölgyeim és Uraim!
Kedves Barátaim!

1956-ban érkeztem kerékpárral Újvidékre, hogy beiratkozzam az akkori magyar gimnáziumba. Azóta ezzel a várossal élek jóban és rosszban. Nem hagytam el legnehezebb napjaiban sem. Akkor is vele voltam, amikor szenvedett és nagy dilemmákkal vívódott. Mondhatom tehát, hogy nehéz volt vele, de még nehezebb lenne nélküle. Itt éltem át legnagyobb kudarcaimat, vereségeimet és sikereimet. Itt jártam ki az érzelmek iskoláját, itt kezdődött szellemi érlelődésem. Íróként itt tettem szert azokra a tapasztalatokra, amelyek által betekintést nyertem az emberi sorsokba, nem véletlen tehát, hogy majdnem minden regényem és fontosabb esszém erre a városra, ezekre a terekre, ezekre az utcákra utal. Ennek a városnak a pecsétjét hordom maga-

mon, amely néha fájdalmas, de mindig inspiráló. Munkásságomban Újvidék nemcsak egy tér, nemcsak egy toposz, nemcsak egy város, hanem egy írói otthon, még akkor is, amikor az otthontalanságról írok. Még akkor is ez az utolsó szalmaszálam, amikor hontalan lokálpatriótának, európai fattyúnak nevezem magam. S kálváriámban sohasem maradtam egyedül. Büszkén mondom, hogy Újvidéken volt kiktől tanulnom, példát vennem. Emberként és íróként sokat köszönhetek nagy újvidéki elődeimnek és kiváló újvidéki szellemi kortársaimnak, közülük sokan itt ülnek, és osztoznak örömeimben. Hála nekik és köszönet a városnak, amely ezzel a díjjal nyugtalan szellemű, örökké elégedetlen és perlekedő, írói képzeletével és mondataival vívódó fia vállára helyezte gondoskodó kezét. Köszönöm.

IN MEMORIAM

ELHUNYT LJUBOMIR DRAŠKIĆ – Január 25-én Belgrádban elhunyt Ljubomir Draškić színházi rendező, az Atelje 212 sokéves igazgatója, az Újvidéki Színház vendégrendezője. A szerbiai színháztársulatok jelentős alakját 67 éves korában érte a halál. Zágrábban született, majd a belgrádi Bölcsészettudományi Kar rendezői szakán diplomált 1962-ben. Az Atelje 212 színház alapításától kezdődően életében nagy szerepet játszott ez az intézmény, majd maga is nagy befolyással volt rá, hiszen igazgatósága idején kapott a színház önálló épületet, és a rendezők közül a legtöbb előadás az ő irányítása alatt készült. Az Újvidéki Színház társulatával öt előadást rendezett, közülük talán Mrozek Tangója maradt a legemlékezetesebb.

DÍJAK

VAJDASÁGI KITÜNTETETTEK BUDAPESTEN A MAGYAR KULTÚRA NAPJÁN – A magyar Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Csokonai Vitéz Mihály-díjjal kitüntetettjei között van Krekity Olga szabadkai vers- és prózamondó, aki a vajdasági versmondó generációk nevelése terén végzett munkájáért kapta a rangos elismerést.

Idén első alkalommal ítélték oda a Bibliotéka Emlékérem-díjat. Ezt az elismerést a zentai Hajnal Jenő a délvidéki magyar kulturális élet szervezése terén kifejtett tevékenységéért vehette át. A Magyar Kultúra Lovagja címmel kitüntetett 13 jeles személy között két vajdasági is van: Csáky S. Piroska (Újvidék) könyv- és sajtótörténész, aki a határon túli magyar irodalom fejlesztéséért kapta a rangot a Falvak Kultúrájáért Alapítványtól. Bada Johanna vajdasági származású, Budapesten élő népművelő pedig a határon túli magyar kulturális örökség ápolásáért részesült lovasági címben.

A Falvak Kultúrájáért Alapítvány a XXI. századi Béke Emlékoszlopa elismerést adományozta az aracsi Pusztatemplom megmentéséért alakult tordai egyesületnek.

A kulturális örökség megőrzéséért pedig a csantavéri általános iskola kapta meg az alapítvány Petőfi Sándor-szobrát.

NIN-DÍJ – A NIN-díjat, melyet az előző év legjobb regényéért ítélnék oda, idén a čačaki Vladan Matijević érdemelte ki Pisac izdaleka című művéért, melyet a Narodna knjiga kiadó adott ki. Vladan Matijević az ötvenedik író, aki ebben a jelentős elismerésben részesül, hiszen a díjat fél évszázaddal ezelőtt ítélték oda először. A hírt a Szent